

Sygn. akt VIII Gz 76/17

POSTANOWIENIE

Dnia 13 marca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Patrycja Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2017 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki jawnej w C.

przeciwko K. D.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego na postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin- Centrum w Szczecinie z dnia 19 stycznia 2017 roku, sygn. akt X GC 11/16

postanawia:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 19 stycznia 2017 roku Sąd Rejonowy Szczecin- Centrum w Szczecinie oddalił wniosek pozwanego K. D. o zwolnienie od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych, w szczególności opłaty sądowej od apelacji.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd wskazał, że pozwany złożył apelację od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 21 października 2016 roku, w której zawarł wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych. Do wniosku załączył oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania, z którego wynikało, że prowadzi on gospodarstwo domowe z żoną i dwójką dzieci. Pozwany wskazał, że posiada nieruchomości przeznaczoną do stałego zamieszkiwania o powierzchni 200 m² oraz nieruchomości rolną o powierzchni 20 ha. Pozwany podał, że nie posiada oszczędności, papierów wartościowych, wierzytelności, czy też ruchomości. Jako źródło dochodu pozwany wskazał działalność gospodarczą, podkreślając, że jest ona obciążona zajęciami komorniczymi oraz zarobki żony z tytułu umowy o pracę w wysokości 1.630,00 zł.

Opisując wydatki pozwany wskazał na koszty utrzymania domu (800,00 zł), wydatki związane chorobą córki oraz swoją. Do wniosku pozwany załączył postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Stargardzie Szczecińskim dotyczące sporządzenia planu podziału kwoty uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości oraz postanowienie o zajęciu wierzytelności.

Sąd wskazał, że postanowieniem z dnia 16 grudnia 2016 roku zarządzono dochodzenie celem ustalenia rzeczywistego stanu majątkowego pozwanego i wezwano pozwanego do uzupełnienia złożonego oświadczenia.

Wezwanie do uzupełnienia wniosku dotyczyło przede wszystkim wskazania wysokości i źródeł aktualnych dochodów pozwanego, w tym poprzez złożenie dokumentacji związanej z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Dodatkowo pozwany został zobowiązany do wskazania, czy korzysta z pomocy finansowej, a także uszczegółowienia

wydatków- poprzez wskazanie kosztów utrzymania osób, z którymi prowadzi wspólne gospodarstwo domowe, w tym kosztów stałego leczenia i opieki lekarskiej córki.

W odpowiedzi na zobowiązanie pozwany przedłożył upomnienie Wójta Gminy S., dwa wezwania do zapłaty oraz fakturę za zużytą wodę. W piśmie wskazał, że znajduje się w trudnej sytuacji materialnej.

Sąd przywołał art. 102 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i wskazał, że pozwany składając wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych nie uzasadnił dostatecznie złożonego wniosku, a także nie wykonał w znacznej części skierowanego do niego zarządzenia. Pozwany nie przedstawił danych dotyczących jego sytuacji majątkowej- odnośnie uzyskiwanych dochodów i wydatkowanych kwot. Wnioskodawca nie dołączył również dokumentów związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą (choćby dokumentacji podatkowej za rok 2015 czy też wyciągu z rachunków bankowych). Sąd podał, że jego wydatki związane są w części z kosztami leczenia pozostającej z nim we wspólnym gospodarstwie domowym córki, jednak mimo zobowiązania, pozwany nie wykazał, jakie kwoty na to leczenie wydatkuje.

Pozwany w żaden sposób nie uszczegółowił swoich wydatków – nie przedłożył dokumentów, a nadto nie zawarł twierdzeń dotyczących rachunków z telefonii komórkowych, wyciągów z posiadanych kont bankowych, informacji dotyczących kredytów i pożyczek. Zdaniem Sądu z uwagi na nie przedłożenie dokumentów, do czego pozwany był wzywany, nie można było ocenić rzeczywistych możliwości finansowych, co stało się samodzielną podstawą do nieuwzględnienia wniosku w przedmiocie zwolnienia od obowiązku ponoszenia kosztów.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł pozwany.

Pozwany zaskarżył postanowienie w całości i wniósł o jego zmianę, poprzez zwolnienie od kosztów w całości, a ewentualnie w części, tj. od opłaty od apelacji.

Zaskarżonemu postanowieniu pozwany zarzucił naruszenie art. 102 ust.1 i ust.2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez błędną wykładnię i brak zastosowania w sprawie, jak również uznaniową ocenę stanu finansów i budżetu powoda, poprzez przyjęcie, iż jego sytuacja pozwala na uiszczenie opłaty od apelacji. Zdaniem pozwanego oświadczenie pozwanego zostało poparte odpowiednimi dowodami.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

Jak stanowi art. 102 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. tj. z 2014r., poz. 1025 z późn.zm.) zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, która złożyła oświadczenie, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych powinno być dołączone oświadczenie obejmujące szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów.

Postępowanie sądowe jest co do zasady odpłatne, a sąd nie podejmuje żadnej czynności na skutek pisma, od którego nie została uiszczona należna opłata (art. 126² § 1 k.p.c.). Zwolnienie od kosztów sądowych jest więc odstępstwem od tej zasady, w interesie osób słabszych ekonomicznie, umożliwiając im realizację konstytucyjnego prawa do sądu. Zwolnienie od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych może mieć miejsce wyjątkowo, gdy uzasadnia to niekorzystna sytuacja materialna strony, która pomimo wszelkich starań, maksymalnej zaradności i zapobiegliwości, nie jest w stanie w krótkim czasie zaoszczędzić stosownej kwoty. Ubiegający się o taką pomoc powinien w każdym wypadku poczynić stosowne oszczędności we własnych wydatkach, do granic zabezpieczenia kosztów utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Dopiero gdy poczynione w ten sposób oszczędności okażą się niewystarczające, może zwrócić się o pomoc do państwa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1984r., II CZ 104/84).

Wymóg uiszczenia opłat i wydatków nie jest ograniczeniem prawa do sądu. Ustanowione "bariery finansowe" muszą jednak uwzględniać równowagę (rozsądny związek proporcjonalności) między interesem państwa w pobieraniu opłat sądowych, a interesem strony w dochodzeniu roszczeń (obrony praw) w postępowaniu sądowym (por. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 26 lipca 2005 r., sprawa P. przeciwko Polsce, Nr (...)).

Trafność rozstrzygnięcia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych jest uzależniona w pierwszej kolejności od zgromadzenia dokładnych informacji o sytuacji majątkowej i rodzinnej oraz o dochodach wnioskodawcy. Dane te wynikają z oświadczenia strony (osoby fizycznej), które obecnie sporządza się według ustalonego wzoru (art. 9 pkt 2 i 102 ust. 2 ustawy), stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006r. w sprawie określenia wzoru oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby fizycznej ubiegającej się o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu cywilnym (Dz.U.t.j. z 2015r., poz. 574). Regulacja ta wymusza podanie przez stronę bardzo szczegółowych informacji ułatwiających rozpoznanie wniosku. Sąd dokonuje oceny czy treść złożonego oświadczenia i wykazany w nim stan majątkowy wnioskodawcy uzasadnia zwolnienie go od kosztów sądowych.

W przedmiotowej sprawie po złożeniu przez pozwanego oświadczenia, postanowieniem z dnia 16 grudnia 2016 roku zostało zarządzone dochodzenie mające na celu ustalenie rzeczywistego stanu majątkowego pozwanego. W zarządzeniu z tego samego dnia wezwano pełnomocnika strony do złożenia stosowanych dokumentów. Pełnomocnik pozwanego otrzymał wezwanie w dniu 2 stycznia 2017 roku i nie uczynił zadość zobowiązaniu.

Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar dowodowy leży po stronie składającego wniosek. Pozwany w następstwie wezwania Sądu winien był przedstawić wszystkie niezbędne dokumenty obrazujące tak uzyskiwane dochody, jak i ponoszone wydatki. Dopiero przedstawienie pełnej dokumentacji pozwałoby na dokonanie oceny, czy rzeczywiście pozwany nie jest w stanie ponieść kosztów sądowych bez uszczerbku dla koniecznego utrzymania. Złożenie przez pozwanego dokumentów, z których wynika, że posiada zadłużenia wobec innych podmiotów nie przesądza jednoznacznie o braku zdolności do uregulowania kosztów sądowych w postaci opłaty od apelacji.

Skoro zostało zarządzone dochodzenie w celu ustalenia sytuacji materialnej strony, strona winna była dolożyć starań, zastosować się do wezwania Sądu i przedstawić dokumenty do których była wzywana.

W tej sytuacji słuszna była konkluzja Sądu, że przedstawione przez pozwanego informacje nie były wystarczające, aby wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych mógł zostać uwzględniony.

W ocenie Sądu rozpoznającego zażalenie Sąd Rejonowy zasadnie nie przyznał pozwanemu zwolnienia od kosztów sądowych, gdyż pozwany w sposób wybiórczy przedstawił swoją sytuację majątkową.

Reasumując Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, że brak jest podstaw do zwolnienia, stosownie do art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. tj. z 2014r., poz. 1025 z późn.zm.), pozwanego z obowiązku ponoszenia opłaty od apelacji.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy w oparciu o art. 385 k.p.c. w zawiązku z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

(...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)